

Podstawowym celem projektu jest określenie modeli rzecznictwa politycznego rodowisk kobiecych w Tanzanii oraz scharakteryzowanie roli tych grup w sferze politycznej w państwie. Przedmiotem projektu są grupy kobiece reprezentowane przez miejskie NGOs z rzecznictwem politycznym w statucie. Projekt zostanie zrealizowany w oparciu o analizę literatury przedmiotu oraz badania terenowe w Tanzanii, które zostaną poprowadzone metodą wywiadów pogłębionych. Zebrane dane zostaną poddane analizie, która umożliwi sformułowanie konkluzji. Opracowane wyniki zostaną zaprezentowane rodowisku akademickiemu. Niniejszy projekt wpisuje się w definicję badań podstawowych, prowadzonych w ramach Nauk Społecznych oraz Stosunków Międzynarodowych.

Historia rozwoju sektora pozarządowego w Tanzanii wiąże się z reformami liberalnymi zapoczątkowanymi w latach 90., które zostały uruchomione po zaimplementowaniu postanowień Strukturalnych Programów Dostosowawczych (SAP). SAPs stanowiły propozycje Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego na redukcję nierównowagi fiskalnej w krajach rozwijających się. W wyniku uzależnienia pomocy gospodarczej od reform systemu politycznego w Tanzanii wprowadzony został pluralizm polityczny oraz przestrzeń dla rozwoju sektora pozarządowego. Jednocześnie nie jednak, przestrzeń ta tworzyła się w neopatrymonialnej kulturze politycznej. Wraz ze zmianami liberalnymi zaobserwowano także umacnianie się dyskursu dotyczącego równouprawnienia. Grupy kobiece w Tanzanii odpowiedziały entuzjastycznie na międzynarodowe trendy związane z walką na rzecz równości i już na samym początku zaangażowały się w kwestie nacechowane politycznie, tj.: przemoc wobec kobiet, respektowanie praw dzieci, reformy systemu legislacyjnego związane z prawem własności ziemi oraz z prawem do dziedziczenia, reformy konstytucyjne. Co istotne, postulaty te rzadko jednak znajdowały się w programach zarówno partii rządzących jak i opozycji. Z jednej strony, rodowiska kobiece zajęły się zaniedbywanymi sprawami z obszaru polityki społecznej. Z drugiej jednak, narażały się na ryzyko związane z poszukiwaniem o bycie zbyt „politycznymi” i uwikłanymi w neopatrymonialne struktury władzy.

Historia rozwoju ruchów kobiecych w Tanzanii pokazuje jednak, iż nowa generacja kobiecych NGOs pozostała relatywnie niezależna od działań podejmowanych przez rząd, pomimo presji i nacisku ze strony jego przedstawicieli. Kiedy bowiem we wczesnych latach 90., rząd wraz z partią rządzącą Chama Cha Mapinduzi (CCM) zaczął wdrażać reformy liberalne, były przekonane, że pomimo zachodzących zmian utrzymają centralną pozycję w państwie i będą w stanie ukierunkowywać działania opozycji oraz sektora pozarządowego wedle swoich potrzeb. Nie dziwi więc fakt, że NGOs doświadczały licznych restrykcji, jak chociażby spowalnianie procesu ich rejestracji lub deregulowanie. Ruchy kobiece były jednymi z pierwszych, które sprzeciwiły się rządowi i zwróciły uwagę na nagłe potrzeby reform w sferze polityki społecznej. Jako pierwsze te spotkały się z silnymi ograniczeniami odnośnie do podejmowanych działań.

Dotychczasowe badania prowadzą do postawienia dwóch sprzecznych ze sobą konkluzji. Z jednej strony uznaje się, że neopatrymonialna kultura polityczna w Tanzanii oddziałuje negatywnie na sektor pozarządowy i ogranicza jego działania. Z drugiej stwierdza się jednak, że rodowiska kobiece podejmują niezależnie i aktywnie reprezentują potrzeby społeczności lokalnych w sferze politycznej w państwie. W związku z powyższym, w niniejszym projekcie zaproponowano sformułowanie następującej wstępnej hipotezy badawczej: autonomia rodowisk kobiecych w Tanzanii jest warunkowana preferowanymi przez te podmioty formami rzecznictwa politycznego.

Jak wspomniano powyżej, w niniejszym projekcie fenomen ruchów kobiecych jest ograniczony do grup reprezentowanych przez miejskie NGOs z rzecznictwem politycznym w statucie. Wybór ten jest determinowany kilkoma czynnikami. Studia afrykanistyczne cieszą się obecnie coraz szerszym uznaniem i zainteresowaniem wśród badaczy stosunków międzynarodowych, a fenomen aktywności sektora pozarządowego oraz jego roli w państwie jest aktualnym tematem badawczym o rosnącym znaczeniu. Jednocześnie nie jednak brakuje opracowań na temat modeli rzecznictwa politycznego preferowanych przez przedstawicieli tego sektora. Badania nad rodowiskami kobiecymi natomiast skupiają się głównie na problemach dyskryminacji wobec kobiet, podczas gdy niewiele uwagi poświęca się działaniom kobiecych NGOs w sferze politycznej. Wskutek powyższego istnieje pole do prowadzenia oryginalnych badań w tym zakresie, a zgłoszony projekt badawczy posiada istotne znaczenie poznawcze w skali międzynarodowej.

Wybór miejskich kobiecych NGOs w Tanzanii, z rzecznictwem politycznym w statucie, jako podmiotów najbardziej reprezentatywnych do przeprowadzenia badań proponowanych w niniejszym projekcie, wiąże się z następującymi determinantami. Po pierwsze, Tanzania jest postrzegana jako przykład kraju z silnie rozwiniętym sektorem ruchów społecznych i wyróżnia się pod tym względem na tle pozostałych krajów w Afryce sub-Saharyjskiej. Jest to widoczne w szczególności w porównaniu z państwami sąsiednimi. W Kenii bowiem istnieją liczne organizacje kobiece, ale jednocześnie nie są one silnie uwikłane w struktury władzy. W Ugandzie występuje słabe przedstawicielstwo organizacji kobiecych i skrajnie negatywne nastawienie elit politycznych wobec równouprawnienia. W Rwandzie działają bardzo sprawnie zorganizowane ruchy kobiece i panuje poszanowanie dla polityki równościowej, jednakże publikacje poświęcone kobiecym NGOs w tym kraju są zdecydowanie liczniejsze niż literatura dotycząca Tanzanii. Niniejszy projekt stanowi więc propozycję uzupełnienia luki w tym zakresie. Po drugie, rodowiska kobiece są uznawane za grupy najszerzej reprezentujące potrzeby społeczne, które jako pierwsze podjęły walkę o zmiany w sferze politycznej w Tanzanii. Po trzecie, wskazywane jest wyraźne rozróżnienie pomiędzy NGOs działającymi na obszarach miejskich i wiejskich (różni się przede wszystkim celami działania, wielkością oraz majątkiem grup odbiorców), co sugeruje prowadzenie osobnych badań w tym zakresie. W związku z powyższym, grupą adekwatną dla niniejszego projektu są miejskie rodowiska kobiece. Ponadto, badania dotyczą będą kontynentalnej części Tanzanii, z pominięciem rodowisk kobiecych na terenie obszaru autonomicznego, tj. Zanzibaru, ponieważ sytuacja kobiecych NGOs na Zanzibarze znacząco różni się od kontynentalnej części Tanzanii.

Niniejszy projekt stanowi nowatorskie podejście do badań rodowisk kobiecych. Wskazuje na opracowania dotyczących ruchów kobiecych bazujące na teoriach feministycznych. Jednocześnie nie brakuje badań prowadzonych w oparciu o teorie stosunków

mi dzynarodowych - w tym konstruktywizm społeczny, proponowany w niniejszym projekcie. Przedstawione w projekcie badania umożliwiły uzupełnienie tej luki i b d stanowiły punkt referencyjny dla kolejnych projektów dotyczących modeli rzecznictwa politycznego oraz aktywności sektora NGO w sferze politycznej w państwie. Wprawdzie sytuacja ruchów kobiecych w poszczególnych regionach świata jak również w poszczególnych obszarach Afryki sub-Saharyjskiej jest różna, jednak te pytania badawcze jak i podejście teoretyczne proponowane w niniejszym projekcie mogą zostać wykorzystane w odniesieniu do różnych państw.